

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS PILIETYBĖS, TAUTYBĖS IR KILMĖS PAGRINDAIS PRIIMANT Į DARBĄ UAB „VORKIS“ TYRIMO

2021 m. liepos 29 d. Nr. (21)SN-119)SP-33
Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2021 m. birželio 9 d. buvo gautas pareiškėjos A. S. (toliau – Pareiškėja) 2021 m. birželio 8 d. skundas dėl pilietybės, tautybės ir kilmės pagrindais galimai diskriminuojančių UAB „Vorkis“ (toliau – Bendrovė) veiksmų. Pareiškėja yra Rusijos Federacijos pilietė, Europos Sąjungos valstybės narės (Lietuvos Respublikos) piliečio šeimos narė.

Pareiškėja skunde rašė, kad 2021 m. gegužės mėnesį užsiregistravo „workis.online“ sistemoje, kuria pasinaudodama norėjo pradėti dirbti laikiną darbą, tačiau po keleto dienų jos paskyra buvo užblokuota. Pareiškėja teigė, kad šiuo etapu sistemoje buvo žinoma tik jos vardas, pavardė, amžius ir pan., t. y., Pareiškėja teigė, kad apie jos pilietybę nereikėjo nieko pateikti. Pareiškėja parašė el. laišką klientų aptarnavimo padaliniui adresu support@workis.online prašydama paaiškinti, dėl kokios priežasties jos paskyra buvo užblokuota. Pareiškėja gavo atsakymą: „Ar jūs esate Lietuvos pilietis?“ Pareiškėja nurodė, kad yra nuolat gyvenanti Lietuvoje, o Bendrovės atstovai Pareiškėjai parašė: „Bet kaip suprantu, nesate Lietuvos pilietis. Labai apgailestaujame, tačiau mes esame laikinojo įdarbinimo įmonė, pagal Lietuvos Respublikos įstatymus laikinojo įdarbinimo įmonės negali darbinti ne Lietuvos piliečių.“ Pareiškėja pabrėžė, kad nieko nežinojusi apie jos pilietybę Bendrovė užblokavo ją savo sistemoje, t. y., kaip teigia Pareiškėja, Bendrovė pamačiusi „užsienietišką“ vardą ir pavardę nusprendė, kad Pareiškėja nėra lietuvė, ir užblokavo. Pareiškėja mano, kad darbdaviai neturi teisės klausti jos pilietybės, tautybės ir kt. asmens duomenų.

Pareiškėja Tarnybos prašo nubausti įmonę, jeigu ištyrus bus nustatytas diskriminacijos dėl kilmės bei pilietybės atvejis. Pareiškėja Tarnybos taip pat prašo išsiaiškinti, kokios yra jos „darbinės teisės“ šioje situacijoje, t. y., ar Pareiškėja gali dirbti laikinąjį darbą, turėdama leidimą nuolat gyventi Lietuvoje.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 1 ir 2 dalimis, Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierė Birutė Sabatauskaitė (toliau – lygių galimybių kontrolierė) 2021 m. birželio 23 d. raštu Nr. (20)SN-119)S-333 kreipėsi į Bendrovę ir paprašė

motyvuotai paaiškinti, ar Pareiškėja registravosi Bendrovės sistemoje, o po to jos paskyra buvo užblokuota; jei Pareiškėjos paskyra buvo užblokuota, kokių teisiniu pagrindu; ar Bendrovė teikia paslaugas Europos Sąjungos valstybės narės arba Europos ekonominės erdvės valstybės piliečiams ir jų šeimos nariams (ne Lietuvos Respublikos piliečiams; jei neteikia, kokių teisiniu pagrindu; kuo remiantis Bendrovė nusprendė, kad Pareiškėja yra užsienietė; ar Bendrovė turėjo informacijos apie Pareiškėjos pilietybę tuo metu, kai užblokavo jos paskyrą savo sistemoje; jei taip, iš kokio šaltinio ir kokių teisiniu pagrindu buvo gauta ši informacija. Taip pat buvo paprašyta pateikti kitą su tyrimu susijusią informaciją.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

2021 m. liepos 9 d. Tarnyboje buvo gautas Bendrovės 2021 m. liepos 7 d. raštas „Informacijos pateikimas į 2021 m. birželio 23 d. Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolieriaus raštą Nr. (21)SN-119)S-333 „Dėl informacijos pateikimo“.

Bendrovė nurodė, kad apgailestauja, jog Pareiškėjai susidarė toks įspūdis, tačiau Bendrovė nesiekė atlikti ir neatliko jokių diskriminacinių veiksmų dėl pilietybės, tautybės ar kilmės Pareiškėjos atžvilgiu. Bendrovė teigia, kad šį faktą patvirtinta toliau pateikiamos aplinkybės.

Pirmiausia Bendrovė pažymėjo, kad teikia laikinojo įdarbinimo platformos suteikimo paslaugas Biuro grupės įmonėms. Biuro grupės įmonės teigia laikinojo įdarbinimo paslaugas, t. y., yra laikinojo įdarbinimo įmonės. 2021 m. liepos 21 d. telefono skambučio metu Bendrovės atstovė A. P. paaiškino, kad įprastai sutartis su darbuotojais sudaro UAB „Biuro“ ar UAB „Darbius“, o Bendrovė administruoja sistemą „workis.online“.

Pagal Lietuvos Respublikos darbo kodekso 72 straipsnio 1 dalies nuostatas laikinojo įdarbinimo įmonė ir asmenys, siekiantys tapti laikiniais darbuotojais sudaro laikinojo darbo sutartis. Pagal Lietuvos Respublikos įstatymo dėl užsieniečių teisinės padėties 62 straipsnio 6 dalies nuostatas užsienietis negali dirbti pagal laikinojo darbo sutartį taip, kaip ji apibrėžiama Darbo kodekse. Užsienietis – asmuo, kuris nėra Lietuvos Respublikos pilietis, neatsižvelgiant į tai, ar jis turi kurios nors užsienio valstybės pilietybę, ar neturi jokios. Bendrovė nurodo, kad tokią poziciją palaiko ir Valstybinė darbo inspekcija, teikdama konsultacijas laikinojo įdarbinimo įmonėms¹.

Taigi vykdydama savo veiklą Bendrovė privalo užtikrinti, kad būtų laikomasi pirmiau nurodytų teisės aktų nuostatų. Atsižvelgiant į tai, Bendrovė nesutinka su Pareiškėja, kad neturi teisės

¹ <https://uzt.lt/wp-content/uploads/2019/08/U%C5%BESienie%C4%8Di%C5%B3-ND.pdf>

būti informuota apie kandidato į laikinąjį darbą pilietybę. Šiame kontekste pabrėžtina, kad Bendrovė niekada nesiteiravo Pareiškėjos tautybės ar kilmės, nes tai nėra aktualu darbo santykiams.

Asmenys, siekiantys įsidarbinti laikinojo įdarbinimo įmonėje, užsiregistruoja internetinėje platformoje „workis.online“ (pateikia savo el. paštą ir įveda sugalvotą slaptažodį). Prisijungus prie šios platformos asmuo užpildo skiltį „Profilis“, pateikdamas savo vardą, pavardę, asmens kodą, telefono numerį, vietą, medicininę pažymą, mokėjimo informaciją, pageidavimą dėl NPD, ankstesnę darbo patirtį (jei norima), CV (jei norima) bei kitus asmens įdarbinimui būtinus dokumentus. Atlikęs šiuos veiksmus asmuo gali kandidatuoti į laikinojo darbo įmonių, Biuro grupės įmonių, darbo skelbimus dėl darbo pas laikinojo darbo naudotojus, pateiktus platformoje, ir vadovaujantis teisės aktais sudaryti darbo sutartis su laikinojo įdarbinimo įmonėmis.

Bendrovė pažymėjo, kad Pareiškėjai, kaip ir kitiems asmenims, buvo sudarytos vienodos ir lygios sąlygos naudotis Bendrovės platforma. Šia galimybe Pareiškėja pasinaudojo laisvai atlikdama sėkmingą registraciją 2021 m. gegužės 5 d. ir užpildydama profilio skyriuje nurodytą informaciją. Be to, visą šį laikotarpį Pareiškėja galėjo stebėti darbo skelbimus, į juos kandidatuoti. Atkreiptinas dėmesys, kad tokia galimybė ne tik buvo užtikrinta Pareiškėjai, tačiau ji ja ir pasinaudojo net keliais atvejais:

1) 2021 m. gegužės 11 d. Pareiškėja kandidatavo į vieną iš darbo skelbimų, jos kandidatūra buvo patvirtinta. Atitinkamai, Pareiškėjos el. paštu buvo išsiusta darbo sutartis pasirašymui. Pareiškėja sutarties nepasirašė, todėl kandidatūra buvo atšaukta (2021 m. gegužės 12 d.)

2) 2021 m. gegužės 18 d. Pareiškėja dar kartą kandidatavo į vieną iš darbo skelbimų. Kadangi jos kandidatūra buvo patvirtinta, jai buvo išsiusta darbo sutartis, kurios Pareiškėja taip pat nepasirašė.

Bendrovė teigia, kad jokiais priemonėmis ar Bendrovės veiksmais nebuvo apribota Pareiškėjos galimybė registruotis įdarbinimo platformoje, stebėti darbo skelbimus bei kandidatuoti į darbo vietas.

Siekiant nepažeisti teisinio reguliavimo, prieš pasirašant laikinojo darbo sutartį su Pareiškėja Bendrovės atstovui, buvo tikrinama, ar šį asmenį galima įdarbinti laikinojo įdarbinimo įmonėje. Atitinkamai, su Pareiškėja buvo bandyta susisiekti telefonu, tačiau Pareiškėja neatsiliepė ir neperskambino. Pagal Bendrovės pateiktą informaciją Pareiškėjai buvo skambinta 2021 m. gegužės 18 d. 15:21 ir 2021 m. gegužės 26 d. 11:15.

Bendrovė atkreipė dėmesį, kad tik Pareiškėjai neatsiliepus bei neperskambinus buvo priimtas sprendimas laikinai apriboti Pareiškėjos prieigą prie paskyros iki tol, kol pavyks išsiaiškinti, ar šis asmuo gali būti įdarbintas laikinojo įdarbinimo įmonėje ir, atitinkamai, ar nebus pažeisti teisės aktai.

2021 m. gegužės 21 d. Pareiškėja kreipėsi į Bendrovę su pasiteiravimu, kodėl ji negali prisijungti prie platformos. Bendrovė pabrėžė, kad klausimas, ar Pareiškėja yra Lietuvos Respublikos

piliētē, buvo užduotas ne dėl to, kad būtų ketinama diskriminuoti asmenį dėl pilietybės, kilmės ar tautybės, tačiau siekiant išsiaiškinti, ar jai taikomas Įstatyme dėl užsieniečių teisinės padėties numatytas draudimas. Pareiškėja pateikė informaciją tik dėl turėjimo leidimą nuolat gyventi Lietuvoje Respublikoje. Asmuo, kuris turi leidimą nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje, vadovaujantis teisės aktais, yra laikomas užsieniečiu ir, atitinkamai, negali būti įdarbintas laikinojo darbo įmonėje. Pareiškėja nenurodė Bendrovei nei savo pilietybės, nei kitų su tuo susijusių aplinkybių. Svarbu tai, kad asmuo, pildydamas platformoje savo profilį, privalo pateikti visus jo įdarbinimui būtinus dokumentus.

Bendrovė pažymėjo, kad ir toliau buvo bandoma susisiekti su Pareiškėja, išsiaiškinti situaciją ir užtikrinus, jog nebus pažeisti teisės aktai, ją įdarbinti, tačiau Pareiškėja neatsakė į šiuos pasiūlymus ir nepateikė jokios papildomos informacijos. Pagal Bendrovės pateiktą informaciją į Pareiškėją SMS žinutėmis siūlant darbą buvo kreiptasi 2021 m. gegužės 21 d., 2021 m. gegužės 26 d., 2021 m. birželio 17 d.

Bendrovė pabrėžė, kad aktyviai siekė surasti būdų įdarbinti Pareiškėją vadovaujantis teisės aktais. Bendrovė paaiškino, kad užklausa dėl Pareiškėjos pilietybės ir Pareiškėjos anketos ribojimas buvo susijęs išimtinai su teisės aktų reikalavimais ir atliktas tik tada, kai nepavyko susisiekti su Pareiškėja.

Bendrovė papildomai pažymėjo, kad vykdydama savo veiklą, visada siekia sudaryti ir sudaro visiems asmenims vienodas galimybes naudotis savo platforma, skatina lankstų ir greitą įsidarbinimą, taip pat privalo vadovautis teisės aktais. Bendrovė nurodė, kad šiuo metu dar kartą bando susisiekti su Pareiškėja, kad ji patikslintų informaciją ir pateiktų visus su jos įdarbinimu susijusius dokumentus. Po jų pateikimo bus sprendžiamas Pareiškėjos įdarbinimo klausimas. Bendrovė prašo Pareiškėjos skundo netenkinti.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a n t u o j a:

Tyrimo metu buvo vertinama, ar Bendrovė, užblokuodama Pareiškėją savo elektroninėje sistemoje „workis.online“, nepažeidė Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 ir 2 punktų nuostatų, pagal kurias, įgyvendinamas lygias galimybes, prekių pardavėjas, gamintojas ar paslaugų teikėjas, nepaisydamas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, privalo visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokius pačius gaminius, prekes ir paslaugas, įskaitant aprūpinimą būstu, ir taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ir garantijas už tokius

pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas; suteikdamas vartotojams informaciją apie gaminius, prekes ir paslaugas arba jas reklamuodamas, užtikrinti, kad šioje informacijoje nebūtų išreiškiamas pažeminimas, paniekinimas arba teisių apribojimas ar privilegijų teikimas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu ir nebūtų formuojamos visuomenės nuostatos, kad dėl šių požymių asmuo yra pranašesnis ar menkesnis už kitą.

Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Pareiškėjos skundo turinį neižvelgtini galimos diskriminacijos tautybės ir kilmės požymiai, kadangi skundžiami veiksmai yra iš esmės susiję su galimybe užsieniečiams dirbti pagal laikinojo darbo sutartį, o tai iš esmės sietina tik su asmens pilietybe.

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos, kurios tikslas – saugoti pagrindines žmogaus teises, atitinkančias Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos garantuojamas teises, III antraštinėje dalyje, skirtoje lygybei, įtvirtintas lygybės prieš įstatymą principas (20 straipsnis), taip pat įtvirtintas bet kokios diskriminacijos draudimas, ypač dėl asmens lyties, rasės, odos spalvos, tautinės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitokių pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, turtinės padėties, gimimo, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos.

Remiantis Europos Parlamento ir Tarybos 2014 m. balandžio 16 d. direktyvos Nr. 2014/54/ES dėl priemonių, kad darbuotojai galėtų lengviau naudotis laisvo darbuotojų judėjimo teisėmis 3 preambulės punkto nuostatomis „pagal laisvo darbuotojų judėjimo principą kiekvienam Sąjungos piliečiui, nepriklausomai nuo jo gyvenamosios vietos, suteikiama teisė laisvai persikelti į kitą valstybę narę tam, kad dirbtų ir (arba) apsigyventų joje darbo tikslu. Pagal šį principą darbuotojai apsaugomi nuo diskriminavimo dėl pilietybės, susijusio su galimybe įsidarbinti, įdarbinimo ir darbo sąlygomis, ypač darbo užmokesčiu, atleidimu iš darbo, taip pat mokesčių ir socialinėmis lengvatomis, užtikrinant vienodą požiūrį į juos pagal nacionalinę teisę, praktiką ir kolektyvinius susitarimus, palyginti su tos valstybės narės piliečiais. Tokiomis teisėmis turėtų naudotis, nediskriminuojant, visi Sąjungos piliečiai, besinaudojantys laisvo judėjimo teise, įskaitant nuolatinius, sezoninius ir pasienio darbuotojus.“

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pamatinis lygybės principas. Konstitucijos 29 straipsnyje skelbiama, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys yra lygūs, žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio nuostatas, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas, kurio turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai

ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas reiškia žmogaus prigimtine teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, taip pat kad asmenys negali būti diskriminuojami arba kad jiems negali būti teikiama privilegijų (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas). Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius (Konstitucinio Teismo 1998 m. lapkričio 11 d. nutarimas). Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas būtų pažeistas, jeigu tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (Konstitucinio Teismo 1996 m. lapkričio 20 d. ir 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimai).

Lygių galimybių įstatymo 1 straipsnyje nustatyta, jog šio įstatymo paskirtis – užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Konstitucijos 29 straipsnio nuostatos, įtvirtinančios asmenų lygybę ir draudimą varžyti žmogaus teises ir teikti jam privilegijas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Taip pat šiuo įstatymu siekiama, kad būtų įgyvendintos ir Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, kitų tarptautinių sutarčių nuostatos. Taigi, Konstitucijoje įtvirtintos asmenų lygybę reglamentuojančios pagrindinės nuostatos yra perkeltos į Lygių galimybių įstatymą, kuris draudžia diskriminaciją šio įstatymo taikymo srityje ne tik dėl konstitucinių nediskriminavimo pagrindų, bet ir dėl kitų žmogaus tapatybės požymių ar priskiriamų savybių, kurios yra įtvirtintos Lygių galimybių įstatyme.

Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje diskriminacija apibrėžiama kaip tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos. Tiesioginė diskriminacija pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalį laikomas elgesys su asmeniu, kai dėl pirmiau išvardintų pagrindų asmeniui taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui. Analogiškos nuostatos numatytos atitinkamose Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 ir 9 dalyse.

Nagrinėjamu atveju Pareiškėja siekė pradėti dirbti laikiną darbą per Bendrovės sistemą „workis.online“, bet sistemoje buvo užblokuota. Bendrovė Pareiškėjai el. paštu paaiškino, kad negali darbinti užsieniečių, kadangi yra laikino įdarbinimo įmonė. Pareiškėjos buvo klausama, ar ji yra Lietuvos Respublikos pilietė. Pareiškėja Tarnybai nurodė, kad turi Rusijos Federacijos pilietybę ir yra Europos Sąjungos valstybės narės piliečio šeimos narė. Pareiškėja Bendrovei nurodė tik, kad yra nuolat gyvenanti Lietuvoje, t. y., detalios informacijos apie savo pilietybę Bendrovei nepateikė.

Bendrovė paaiškino, kad Pareiškėja galėjo naudotis sistemos „workis.online“ paslaugomis, t. y., galėjo stebėti darbo skelbimus, į juos kandidatuoti. Pagal Bendrovės pateiktus duomenis Pareiškėja 2021 m. gegužės 11 d. ir gegužės 18 d. kandidatavo pagal darbo skelbimus ir jos kandidatūra buvo patvirtinta, bet Pareiškėja nepasirašė darbo sutarčių. Bendrovė nurodė, kad buvo bandoma susisiekti su Pareiškėja, kadangi Bendrovė, siekdama nepažeisti teisinio reguliavimo, prieš Bendrovės atstovui pasirašant laikinojo darbo sutartį su Pareiškėja tikrino, ar ši asmenį galima įdarbinti laikinojo įdarbinimo įmonėse. Pareiškėjai neatsiliepus bei neperskambinus buvo priimtas sprendimas laikinai apriboti Pareiškėjos prieigą prie paskyros iki tol, kol pavyks išsiaiškinti, ar šis asmuo gali būti įdarbintas laikinojo įdarbinimo įmonėje.

Pagal skundo tyrimo metu surinktą informaciją, darbo sutartis su darbuotojais pasirašo laikinojo įdarbinimo įmonės – UAB „Biuro“ ir UAB „Darbius“, o „Bendrovė teikia laikinojo įdarbinimo platformos suteikimo paslaugas Biuro grupės įmonėms“. Darytina išvada, kad Bendrovė santykiyje su Pareiškėja veikė kaip paslaugų teikėjas, t. y., teikė Pareiškėjai savo sistemos „workis.online“ paslaugas, kur Pareiškėja galėjo stebėti darbo skelbimus ir pagal juos kandidatuoti užimti siūlomas pareigas.

Pažymėtina, kad pagal Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 punkto nuostatas, įgyvendindamas lygias galimybes, prekių pardavėjas, gamintojas ar paslaugų teikėjas, nepaisydamas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, privalo visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokius pačius gaminius, prekes ir paslaugas, įskaitant aprūpinimą būstu, ir taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ir garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas.

Pabrėžtina, kad pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 6 dalies nuostatas pilietybė yra apibrėžiama kaip Europos Sąjungos valstybių narių ir Europos ekonominės erdvės valstybių piliečių ir jų šeimos narių pilietybė. Pagal Įstatymo dėl užsieniečių teisinės padėties 2 straipsnio 4 dalies nuostatas Europos Sąjungos valstybės narės piliečio šeimos nariai – sutuoktinis arba asmuo, su kuriuo sudaryta registruotos partnerystės sutartis, tiesioginiai palikuonys, kuriems nesukakę 21 metai arba kurie yra išlaikytiniai, įskaitant sutuoktinio arba asmens, su kuriuo sudaryta registruotos partnerystės sutartis, tiesioginius palikuonis, kuriems nesukakę 21 metai arba kurie yra išlaikytiniai, Europos Sąjungos valstybės narės piliečio, sutuoktinio ar asmens, su kuriuo sudaryta registruotos partnerystės sutartis, išlaikomi giminaičiai pagal tiesiąją aukštutinę liniją.

Svarbu atkreipti dėmesį, kad Lygių galimybių įstatymu yra ginamos tik Europos Sąjungos valstybių narių ir Europos ekonominės erdvės valstybių piliečių ir jų šeimos narių teisės, bet Lygių galimybių įstatymui neprieštarauja skirtingas asmenų traktavimas tarp Europos Sąjungos valstybių

narių piliečių (taip pat ir Europos ekonominės erdvės valstybių narių piliečių) ir kitų (ne Europos Sąjungos valstybių narių, ne Europos ekonominės erdvės valstybių) valstybių piliečių.

Be to, pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalies 4 punkto nuostatas tiesiogine diskriminacija nėra laikomi įstatymų nustatytos dėl pilietybės taikomos skirtingos teisės.

Bendrovė teigė, kad rėmėsi Įstatymo dėl užsieniečių teisinės padėties 62 straipsnio 6 dalies nuostatomis, pagal kurias užsienietis negali dirbti pagal laikinojo darbo sutartį, kaip ji apibrėžiama Darbo kodekse. Pagal Įstatymo dėl užsieniečių teisinės padėties 2 straipsnio 32 dalies nuostatas užsienietis – asmuo, kuris nėra Lietuvos Respublikos pilietis, neatsižvelgiant į tai, ar jis turi kurios nors užsienio valstybės pilietybę, ar neturi jokios. Pagal šį apibrėžimą, darytina išvada, kad Pareiškėja yra užsienietė, o pagal įstatymų nuostatas užsieniečiai negali dirbti pagal laikinojo darbo sutartį.

Pareiškėja nurodė, kad turi Rusijos Federacijos pilietybę ir yra Europos Sąjungos valstybės narės (Lietuvos Respublikos) piliečio šeimos narė. Pagal skundo duomenis Pareiškėjos gimimo data yra 2001 m. balandžio 7 d., taigi skundo pateikimo metu Pareiškėjai buvo 20 metų. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad Pareiškėja gali būti laikytina Europos Sąjungos valstybės narės piliečio šeimos nare (pagal Įstatymo dėl užsieniečių teisinės padėties 2 straipsnio 4 dalies nuostatas).

Svarbu pažymėti, kad pagal Įstatymą dėl užsieniečių teisinės padėties 1 straipsnio 2¹ dalies nuostatas Europos Sąjungos ir Europos laisvosios prekybos asociacijos valstybių narių piliečiams taikomos šio įstatymo I, II, V, VI, VII, IX, X ir XI skyrių nuostatos, o jų šeimos nariams ir kitiems asmenims, kurie pagal Europos Sąjungos teisės aktus naudojami laisvo asmenų judėjimo teise, – ir šio įstatymo III skyriaus pirmojo skirsnio nuostatos.

Įstatymo dėl užsieniečių teisinės padėties 62 straipsnio 6 dalis, kuria yra nustatomas draudimas užsieniečiams dirbti pagal laikinojo darbo sutartį, yra III skyriaus penktame skirsnyje. Pagal Įstatymo dėl užsieniečių teisinės padėties 1 straipsnio 2¹ dalies nuostatas Europos Sąjungos valstybių narių piliečių šeimos nariams (įskaitant Pareiškėją) nėra taikomos III skyriaus penktojo skirsnio nuostatos. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad Europos Sąjungos valstybių narių piliečiams ir jų šeimos nariams nėra taikomas draudimas dirbti pagal laikinojo darbo sutartį. Taigi toks skirtingas Pareiškėjos traktavimas dėl pilietybės negalėtų būti pateisinamas įstatymu numatytais skirtingomis teisėmis dėl pilietybės, kadangi šiuo atveju įstatymais nėra numatomos skirtingos teisės dėl pilietybės Europos Sąjungos valstybių narių piliečių šeimos nariams (tarp jų ir Pareiškėjai).

Atkreiptinas dėmesys, kad Bendrovė teigė apribojusi Pareiškėjai galimybes naudotis jos elektronine sistema tik tada, kai Pareiškėja nesureagavo į du jai skirtus darbo pasiūlymus (nepasirašė sutarties) ir nepavyko susisiekti su Pareiškėja telefonu. Pažymėtina, kad pagal Bendrovės pateiktą informaciją Pareiškėjai dar ir toliau buvo pateikiami darbo pasiūlymai SMS žinutėmis – 2021 m. gegužės 21 d., gegužės 26 d. ir birželio 17 d.

Pagal skundo tyrimo metu surinktus duomenis Pareiškėja vis dar gavo darbo pasiūlymus, taigi galėjo naudotis Bendrovės sistema, o Pareiškėja, pasak Bendrovės, buvo užblokuota sistemoje tik dėl to, kad nesureagavo į kelis darbo pasiūlymus (nepasirašė darbo sutarties) ir su ja nebuvo įmanoma susisiekti telefonu. Pažymėtina, kad prašoma informacija apie Pareiškėjos pilietybę buvo svarbi informacija siekiant nustatyti, ar su Pareiškėja remiantis įstatymais galima sudaryti laikinojo darbo sutartį.

Atkreiptinas dėmesys, kad pagal skunde surinktą informaciją Pareiškėja yra Europos Sąjungos valstybės narės (Lietuvos Respublikos) piliečio šeimos narė, taigi Bendrovė neturi teisinio pagrindo atsisakyti tarpininkauti priimant Pareiškėją į laikinąjį darbą, jeigu Pareiškėja atitiktų kitus objektyvius konkrečiai pareigybei teikiamus reikalavimus.

Pažymėtina, kad Bendrovė 2021 m. gegužės 21 d. prašė Pareiškėjos informacijos apie jos pilietybę, bet klausimo metu klausė tik, ar Pareiškėja turi Lietuvos pilietybę: „Ar jūs esate Lietuvos pilietis?“ Pagal skundo tyrimo metu surinktą informaciją darytina išvada, kad Pareiškėja nepateikė Bendrovei jokios informacijos apie jos pilietybę, tik nurodė, kad nuolatos gyvena Lietuvoje. Neturėdama informacijos apie Pareiškėjos pilietybę, Bendrovė negalėjo pradėti įdarbinimo procedūros.

Pabrėžtina, kad Pareiškėjos klausiant informacijos tik apie turimą / neturimą Lietuvos pilietybę (2021 m. gegužės 21 d. laiškas nuo R. P.: „Ar jūs esate Lietuvos pilietis?“) neapėmė kitų galimų atvejų, kai asmenys gali dirbti pagal laikinojo darbo sutartis (pavyzdžiui, yra Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai ar Europos ekonominės erdvės valstybių piliečiai bei šių asmenų šeimos nariai). Be to, Pareiškėjai buvo pateikta klaidinga informacija, t. y., jai buvo parašyta: „Bet kaip suprantu, nesate Lietuvos pilietis. Labai apgailestaujame, tačiau mes esame laikinojo įdarbinimo įmonė, pagal Lietuvos Respublikos įstatymus laikinojo įdarbinimo įmonės negali darbinti ne Lietuvos piliečių.“ Bendrovė nurodė, kad įdarbina tik Lietuvos Respublikos piliečius, nors tai neatitinka pirmiau šiame sprendime analizuoto teisinio reglamentavimo.

Atsižvelgiant į tai, kad paslaugos teikėjas yra stipresnioji pusė vartojimo santykiuose, Bendrovė turėtų tinkamai ir neklaidinančiai užduoti klausimus bandydami išsiaiškinti, ar asmuo gali būti įdarbinamas pagal laikinojo darbo sutartį, ir tiksliai paaiškinti teisinį reglamentavimą, susijusį su susidariusia situacija.

Konstatuotina, jog Bendrovė klaidingai informavo Pareiškėją apie paslaugų teikimo jai negalimumo priežastį – jos pilietybę ir tuo pažeidė Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 2 punkto nuostatas.

Remiantis Lygių galimybių 17 straipsnio 2 dalies nuostatomis, Bendrovei rekomenduotina apmokyti savo darbuotojus, kad Bendrovės sistemos „workis.online“ vartotojams būtų aiškiai ir tiksliai teikiama informacija dėl Įstatyme dėl užsieniečių teisinės padėties numatytų ribojimų dėl

pilietybės, nurodant visas šiame įstatyme numatytas išimtis dėl asmenų laikino darbo galimybių dėl jų pilietybės ir kitų susijusių kriterijų.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 16 straipsniu, 17 straipsniu, 29 straipsnio 2 dalies 2 punktu, 30 straipsnio 3 dalimi,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Kreiptis į Bendrovę ir siūlyti nutraukti lygias galimybes pažeidžiančius veiksmus, t. y., tinkamai informuoti Pareiškėją ir kitus savo klientus apie teisinį reglamentavimą bei su laikinuoju darbu susijusius apribojimus dėl pilietybės ir taip užtikrinti lygias galimybes gauti Bendrovės teikiamas paslaugas Europos Sąjungos valstybės narės ir Europos ekonominės erdvės valstybės piliečiams bei jų šeimos nariams.

2. Įpareigoti Bendrovę išnagrinėti šį sprendimą ir apie nagrinėjimo rezultatus bei sprendimo vykdymą informuoti lygių galimybių kontrolierių per 30 dienų nuo sprendimo gavimo dienos.

3. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją ir Bendrovę.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) arba apygardos administraciniam teismui.

Lygių galimybių kontrolierė

Birutė Sabatauskaitė